

WINTERGESPREK

Voor de liefde kwam ze tien jaar geleden van Marokko naar Friesland. Nu wil Soumaya Betrachi (36) vanuit Leeuwarden iets teruggeven aan haar moederland. „Ik zie altijd het positieve.”

Soumaya opende haar versie van Brownies & Downies in Marokko

MYRDDIN HILBRANDS

Nederland? „Dat was coffeeshops, kaas en dijken.” Meer wist Betrachi niet van het land dat nu haar thuis is. Nu ziet ze Friesland overal. „Als ik in Marokko ben en daar boodschappen doe, kijk ik naar de gecondenseerde melk van FrieslandCampina.”

Met haar man Gerben woont ze in de Leeuwarder Oranjewijk. Hun dochter van twaalf noemt hem 'heitie'. „Mijn familie die hier op bezoek was, dacht dat die blonde man zo heette.” Betrachi voelt zich fijn in Nederland. „Echt geweldig. Hier is alles goed geregeld. Tuurlijk, je hebt altijd mensen die mopperen, maar ik zie altijd de goede kant.”

MENSEN HELPEN ÉN GELD VERDIENEN

Een paar jaar geleden begon het te kriebelen om vanuit haar nieuwe thuis iets te betekenen voor het land waar ze opgroeide. Ze heeft een baan als exportmanager, maar haar hart ligt bij sociaal werk. „Ik ben niet iemand die zal zeggen dat geld niet gelukkig maakt. Geld creëert comfort. Ik word gelukkig van mensen helpen en wil ook een beetje geld verdienen.”

Daar zocht ze de balans in. „Ik wil de verbinding maken tussen Nederland en Marokko. Ik heb hier veel geleerd en dat wil ik daar gebruiken.”

Als ze op LinkedIn een bericht van Orange Corners voorbij ziet komen, grijpt ze haar kans. Orange Corners, onderdeel van het ministerie van Buitenlandse Zaken, helpt jonge ondernemers met het opzetten van sociale bedrijven in Afrika, Azië of het Midden-Oosten. Een organisatie die perfect aansloot bij de droom van Betrachi.

Ze belde met de projectleider van Orange Corners. „Ik ben hier heel enthousiast over Brownies & Downies. Dat wil ik opzetten in Marokko”, vatte ze haar idee in twee zinnen samen.

Vijftien andere projecten meldden zich aan voor de subsidie van 30.000 euro. Orange Corners had ruimte voor vijf projecten. „Dat was heel spannend. Dit was in 2022. Marokko zat dicht, alles moest online.”

HOUDT NIET VAN RISICO'S

Toch lukte het Betrachi om een van de vijf beste plannen aan te leveren en de subsidie te bemachtigen. Maar ook met de subsidie in

Het wintergesprek

De winter. Een mooie periode om uitgebreid met elkaar in gesprek te gaan. Om te praten met Friezen die een verhaal te vertellen hebben.

Vandaag: Soumaya Betrachi uit Leeuwarden.

handen miste ze nog een cruciale schakel in het plan. „Mijn dochter van twaalf groeit hier op, ik heb hier werk.” Kortom: ze ziet het niet zitten om naar Marokko te verhuizen.

Iemand moest de boel ter plekke in Marokko gaan aansturen. Wie beter dan familie, dacht Betrachi. „Ik heb mijn tweelingzus Zakia gebeld met de vraag: ‘Wil je dit samen met mij doen?’”

Even moest Betrachi praten als Brugman. „Ze houdt niet van ondernemen, houdt niet van risico's.” Na wat overtuiging besloot Zakia het avontuur met haar zus aan te gaan.

Samen ontwikkelden de tweelingzussen hun eigen Marokkaanse versie van het concept Brownies & Downies, genaamd Happy Place. „Koffiedrinken is in Marokko echt voor de nieuwe generatie”, vertelt Betrachi. „De oude generatie drinkt eigenlijk alleen muntthee. Daarom dachten we: we moeten er wel iets bij verkopen. We zijn nu bezig met het maken van ons eigen merk granola. Een echte *healthy superfood*.”

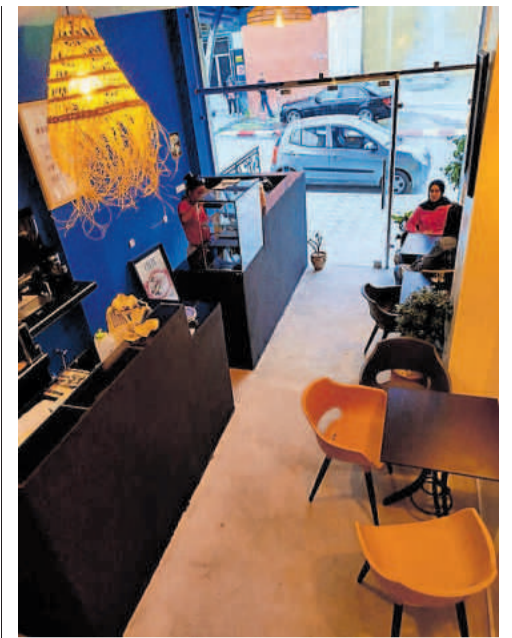
Zakia regelt alles in Marokko, Soumaya doet de administratie en schrijft zich in voor subsidieregelingen. „In Marokko krijg je hier geen subsidie voor. Er zijn ook geen bedrijven zoals Caparis, waar mensen met een beperking aan de slag kunnen.”

Het is er slecht geregeld voor mensen met een handicap, vindt Betrachi. „Ze worden niet gestimuleerd. Ik stond te praten met een man van 46, die maar wat zat te tekenen. Terwijl, ik kon een prima gesprek met hem houden, hij kon volgens mij wel werken. Maar het wordt gewoon niet gestimuleerd.”

En dat terwijl er in Marokko een quotum is. „Voor elke gemeente geldt dat 7 procent van

Soumaya Betrachi uit Leeuwarden heeft samen met haar tweelingzus in Marokko haar eigen versie van Brownies & Downies opgezet. FOTO: MARCHJE ANDRINGA

Happy Place in Meknes, Marokko. EIGEN FOTO

de werknemers mensen met een beperking moeten zijn. Maar niemand houdt zich daaraan.”

Betrachi heeft juist de stellige overtuiging dat iemand altijd wel wat kan doen. „Ze kunnen gewoon heel veel dingen wel doen. Als je niet kan praten, kan je typen. Diegene kan wel handwerk doen of in de keuken werken.” Iedereen kan bij haar aan de slag. „Het hoeven geen mensen met downsyndroom te zijn. Dove mensen, mensen met een mentale achterstand...”

‘NORMALE MENSEN HEBBEN AL GEEN BAAN’

In Marokko stuitte Betrachi op mensen die weinig vertrouwen hebben in een sociaal café, waar mensen met een handicap de mogelijkheid krijgen om te werken. „Mensen zeiden: ‘Ben je gek? Normale mensen hebben al geen baan. Hoe wil je dan dat iemand met een handicap aan de bak komt?’”

Geregeld vloog ze naar Marokko om mensen te zoeken die bij haar aan de slag wilden, maar ze merkte dat er in haar thuisland veel meer een taboe rust op mensen met een handicap. Het benaderen van mogelijke werknemers ging daardoor niet zonder slag of stoot. Ze stapte bij de ene na de andere stichting binnen. „Maar het was echt heel moeilijk. Bij het aanspreken moet je echt oppassen dat je de mensen niet gaat stigmatiseren.”

Zo wist Betrachi van drie mensen wel dat ze het leuk zouden vinden om bij haar te werken. „Maar je kan niet zomaar op iemand afstappen en zeggen: ‘Je hebt een beperking, wil je bij mij werken?’”

Vandaar dat Betrachi en haar zus ook niet kozen voor een naam met ‘downies’. „Dat is toch een beetje stigmatiseren. Dan zeggen mensen: ‘Iedereen komt alleen maar omdat er mensen werken met down.’”

CULTUURSCHOK

Tijdens het starten van haar onderneming ervoer Betrachi ineens een cultuurschok met de plek waar ze zelf opgroeide. „Ik ben zo vernederlandst. Het heeft me echt heel erg gestoord hoelang het duurt om dingen in Marokko te regelen.”

Bijvoorbeeld een vergunning. „In Marokko kunnen mensen ‘ja’ zeggen, er vijf maanden overheen laten gaan en dan blijkt het een ‘nee’ te zijn. Mensen vinden Nederlanders altijd te direct, maar je krijgt tenminste gelijk een ‘nee’. Weet je ook waar je aan toe bent.”

Eigenlijk vindt ze zichzelf te Nederlands geworden om er haar mening over te mogen geven. „Maar toch. Het duurt zo ontzettend lang voordat dingen geregeld zijn.”

VADER SUPERENTHOUSIAST

De vergunning kwam er uiteindelijk. De eerste vestiging in Meknes is net geopend. Twee vrouwen van 19 en 21 jaar met een beperking schenken er koffie en thee. „Daar kreeg ik heel leuke reacties over. De vader van een van de twee dames is echt superenthousiast.”

Nu is het één zaak, maar de zussen hopen de boel uit te breiden. „Marokko is groot”, zegt Betrachi lachend. „Deze verbinding tussen Marokko en Nederland is precies wat ik wilde.”

MENSEN ZEIDEN: ‘BEN JE GEK? NORMALE MENSEN HEBBEN AL GEEN BAAN. HOE WIL JE DAN DAT IEMAND MET EEN HANDICAP AAN DE BAK KOMT?’